

τον μέρος τῆς κρίσεως ταύτης, καὶ πρὶν γράψωμεν τὸ ὄστρακον, θέλομεν νὰ ἡξεύρωμεν κατὰ τίνας τὸ γράφομεν, καὶ καὶ ν' ἀναγνώσωμεν τὰ ποιήματα ἃ καταδικάζομεν, ἣν δικαιοσύνη φοβούμεθα ὅτι ὁ σοφὸς κριτικὸς πολλάκις δὲν ἀπέδωκεν εἰς τοὺς νεωτέρους. Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον ὅμως μέρος εἵμεθα μετ' αὐτοῦ συμφωνότατοι, καὶ μετὰ μεγίστης χαρᾶς εὐρόντες σπεύδομεν νὰ δημοσιεύσωμεν τὸ ἐπόμενον δημοτικὸν ἄσμα, ἀνέκδοτον, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, μέχρι τοῦδε ἡ ἐπιπνεύουσα ποίησις, ἡ γοργότης τῆς κινήσεως, ἡ ἀρμονία τῆς στιγουργίας, ἡ χάρις τῆς γλώττης, ἥς οἱ διαλεκτικοὶ χρωματισμοὶ οὐδὲν ἔχουσι χυδαῖον καὶ ἀγενές, τῆς ἐκφράσεως τὸ νευρώδες, ἀναδεικνύουσι τὴν ὥραϊαν ταύτην σύνθεσιν τοῦ λαοῦ, ἥτις ἔχει προσέτι τὸ σπάνιον εἰς τὰ λοιπὰ δημοτικὰ ἄσματα πλεονέκτημα, ὅτι περιετώθη πλήρης, κατὰ πάντα λόγον ἀξίαν τοῦ θαυμασμοῦ ὃν ὁ πεπαιδευμένος καθηγητὴς ἐκφράζει ὑπὲρ τῆς τάξεως ταύτης τῶν ποιητικῶν προϊόντων. Μὴ θέλοντες ν' ἀναβάλωμεν τὴν δημοσίευσίν του, ἐπιφυλαττόμεθα νὰ ἐρευνήσωμεν ἄλλοτε εἰ, ποίαν ἐποχὴν τῆς ἱστορίας ἀναφέρεται, καὶ πόσῃς ἀρχαιότητος εἶναι.

ΤΟΥ ΓΕΡΟΜΟΥΡΤΟΥ Ἡ ΚΟΡΗ.

Τοῦ Γερομούτου ἐπέειλεν φερμάνι ἀπὸ τὴν Πόλι, καὶ τὸ διαβάζει ὁ χότζας τοῦ καὶ ὁ Γερομούρτος κλαίγει.

«Σ' ἐπένα, Βουλγαρίας Σπαχῆ, σ' ἐπένα Γερομούρτο·
«Ζώσου τὸ διμισκί σπαθὶ καὶ σέλλωσ' τ' ἄλογό σου,
«Καὶ σύ·ε νάδρῃς τὸν Πασιᾶ, τὸν πρῶτο τὸ Βεζύρη
«Ποῦ πολεμάει τὸ Μόσκοβο σῆς Ἀδριανέσ τὸν κάμπο.»
«Ὁ Γερομούρτος τάκουτε, βαρεῖά τοῦ ἐκακοφάνη
Μιὰν κόρην εἶχε λιγερὴ τοῦ γιοῦ τοῦ θυγατέρα,
Τοῦ γιοῦ τοῦ τοῦ μονάκριβου ποῦ σκότωσαν οἱ κλέ-

φταις·
Γραμμένα εἶχε σὸ πρόσωπο τ' ἀπρίλλη τὰ λουλούδια,
Δροσάτη ἄν τὴν ἀνοιξί. ὕψηλὴ ἄν κυπαρίσσι.

«Τί ἔχεις, παπποῦ, καὶ θλίβεσαι καὶ κλαῖς φαρμακω-

μένα;
«Μὴν ἦλθαν κλέφταις σὰ χωριά καὶ σ' ἐκάψαν τὰ σπήτια,

«Ἡ ὁ μαῦρός σου μὴ ἀρρώστησεν ὁ πολυαγαπημένος;
—«Δὲν ἦλθαν κλέφταις σὰ χωριά, δὲν μ' ἐκάψαν τὰ σπήτια,

«Καὶ ὁ μαῦρος δὲν μοῦ ἀρρώστησεν ὁ πολυαγαπημένος·
«Μοῦ ἐσείλανε μιὰ προσαγῆ, φερμάνι ἀπὸ τὴν Πόλι,
«Μοῦ λέν νὰ ζώσω τὸ σπαθί, τὸ μαῦρο νὰ σελλώσω,
«Νὰ πάγω νάδρω τὸν Πασιᾶ, τὸν πρῶτο τὸ Βεζύρη,
«Ποῦ πολεμάει τὸ Μόσκοβο σῆς Ἀδριανέσ τὸν κάμπο,
«Καὶ ἐγὼ εἶμι γέρος, κόρη μου, γέρος καὶ παθια-

σμένος,
«Δὲν ἔχω χέρια γιὰ σπαθί, καὶ πλάταις γιὰ τὸ μαῦρο.»
—«Εἰ γὰρ γιὰ σένα ζώνουμαι, παπποῦ, τὸ διμισκί σου,
«Τὸ ἀκριβοταγισμένο σου ἐγὼ καθάλλικεύω,
«Δόσμου τοῦ γιοῦ σου τάρματα καὶ τὰ χρυσὰ τσα-

πράζια,
«Ταῖς καπνισαῖς πιτσόλαις του, τὸ βροντερὸ τουφέκι.»

Καὶ σὸν Πασιᾶ, σὴν Ἀδριανέ ἐπῆγε ἀρματωμένη,
Ἀρματωμένη ἄν τοὺς νηούς, ἄν τ' ἄξια παλληκάρια.
Ἐκεῖ ποῦ ἡ κόρη ἐδιάβαινε παραμερούταν ὅλοι·

«Χαρὰ σὸ νηὸν, ἐλέγανε, τὸ γυιὸ τοῦ Γερομούρτου,
Πόχει τὸ μαῦρο γλήγορο, καὶ τ' ἄρματα ἀσημένια!»

Τὸν μαῦρον εἶχε γλήγορο, τὸ χέρι ἀστροπελέκι.
Πασιᾶ τὴν κόρην ἐκάμανε σὸν πόλεμο τὸν πρῶτο,
Στὸν πόλεμο τὸ δεύτερο ἐγίνηκε Βεζύρης·

Κάνεις δὲν τὴν ἐγνώριζε τὴν ἀνδρειωμένην κόρην.

Ὁ γυιὸς τοῦ Καπιτάνπασια δὲν τρώγει, δὲν κοιμάται,
Πιάνει καὶ γράφει μιὰ γραφὴ καὶ τὴν ξεπροβοδαί·

«Ἀφέντη μου, πατέρα μου, τῆς θάλασσας ἀφέντη·
«Φοβοῦμαι καὶ ὁ Βεζύρης μας δὲν εἶναι ἐκεῖός ποῦ

δείχνει,
«Γιατὶ ἔχει πάτημα ἐλαφρὸ καὶ πρόσωπο δροσάτο·
«Σὰν νάχω κάτι μέτα μου, μοῦ λέει πῶς εἶναι κόρη.»

—«Ὁμέρη μου, λεβέντη μου, βλασάρι τῆς καρδιάς
μου,
«Ἐπὶ ἔχεις κάτι μέσα σου ποῦ μοιάζει ἄν ἀγάπη.

«Ἐβγα μὲ τὸν Βεζύρη σου νὰ ρίξετε τὴν πέτρα,
«Ἄν σὲ διαβῇ, καλέψετε σὰ τρυφερά τὰ χόρτα·

«Μ' ἂν διῇς τὰ χόρτα καὶ σρωθοῦν ἀπὸ τὸ πείσιμό του,
«Σύρτε νὰ κολυμῆσετε σὸ δροσερὸ ποτάμι.»

Ῥίχνουν τὴν πέτρα, ἡ λιγερὴ μακρύτερα τὴ ρίχνει,
Παλεύουνε, καὶ ἡ λιγερὴ τῆς γῆς τὰ χόρτα στρώνει.

Ἐπῆγαν σὸ κολύμβημα, σὸ δροσερὸ ποτάμι,
Κ' ἐκεῖ ποῦ ἐξεθλύκωναν τὰ δλόχρυσα γελέκια,

Ἀρματωμένος ἔφθασε τρεχάτος καθαλάρης.
«Κακοὶ γειτόνοι ἐπάτησαν τὰ σπήτια τοῦ παπποῦ σου,

«Καὶ χίλιοι ἐδῶ καὶ χίλιοι ἐκεῖ, ἑφτά χιλιάδες ὅλοι
«Ἀρπάζουν γίδοπρόδατα καὶ καίγουν τὰ χωριά του,

«Ὁ Γερομούρτος πολεμᾷ σὸ κάστρο τοῦ κλεισμένου.»
Ἀρπάζει ἡ κόρη τὸ σπαθί, σὸν μαῦρον ἀνεδαίνει,

Κι' ὁ ἀγέρας εἰς τὴν πλάτη τῆς χρυσὰ μαλλιά ἀνεμίζει,
Ὁ γλήγορ ἄν ἀτραπὴ διαβαίνει τὸ ποτάμι,

Καὶ τὸν Ὁμέρη χαιρετᾷ γερνώντας τὸ κεφάλι.
«Σ' ἐνίκησα σὸ πύλεμα, σ' ἐνίκησα σὴν πέτρα,

«Μὰ σὸ ποτάμι, Ὁμέρη μου, ...εἰπὲς πῶς ὠνειρεύθης.»
Κενταίει τὸν μαῦρο στὴν κοιλιά καὶ χάνεται σὴ σκόνι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΒΙΟΥ, ἡ-
τοι κεφαλαίων ἠθικῶν συλλογὴ πρὸς τὸ εὐδαιμόνως
ζῆν. Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ. Ἐκ Ἀθήναις,
τύποις καὶ ἀναλώμασι Σ. Κ. Βλαστοῦ, 1850. (τί-
μάται λεπ. 40).

Τέσσαρες μεταφράσεις γνωρίζομεν ἄχρι τῆς σή-
μερον τοῦ ἀγγελλομένου βιβλίου· πρῶ-
την τὴν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ἐν Βιέννῃ ἐκδοθεῖσαν τὸ 1782, ὑπὸ τὴν ἐ-
πιγραφὴν ὁ Ἰνδὸς Φιλόσοφος· δευτέραν τὴν ἐκ τῆς
Ῥωσικῆς ἐν Μόσχᾳ συνεκδοθεῖσαν τὸ 1802 μετὰ
τῆς ἠθικῆς τοῦ Κάμπη, ὑπὸ Σπυρίδωνος Δεστούνη
Κεφαλήνος, ὑπὸ τὸν τίτλον Οἰκονομία τῆς πολιτικῆς
ζωῆς· τρίτην, τὴν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ἐν Κωνσταντινου-
πόλει τὸ 1849 γενομένην, ὑπὸ τὸν τίτλον, Κομφινύ-
κιος, ἡ τέχνη τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ὑπὸ τοῦ Κ. Ι.

Ἀθανασιάδου, καὶ τετάρτη· τὴν παραῦσαν τοῦ καθηγητοῦ τοῦ πανεπιστημίου Κ. Κ. Ἀσωπίου.

Ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις αὐτοῖς ὀλίγα, νομίζομεν, συγγράμματα ἐτιμήθησαν διὰ πολλῶν καὶ ἀλλεπαλήλων μεταφράσεων ὅσον τὸ πονημάτιον τοῦτο. Πλὴν τῆς Ἀγγλικῆς, εἰς ἣν λέγεται ὅτι μετεφράσθη ἐκ τῆς Σινικῆς, καὶ τῆς μνημονευθείσης ἀνωτέρω Ῥωσικῆς, ἴδομεν διαφόρους Γαλλικὰς καὶ Ἰταλικὰς, ἐκδοθείσας περὶ τὰ μέγα καὶ τὰ τέλη τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος ἐν Γαλλίᾳ, ἐν Βερολίῳ, ἐν Αὐγούστῃ, καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ὑπὸ διαφόρους ἐπίσης ἐπιγραφάς. (1)

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν μεταφράσεων πληρεστέρα εἶναι ἡ τοῦ Κ. Ι. Ἀθανασιάδου· διότι, παρὰ τὸ Α' βιβλίον τὸ ὁποῖον μόνον μετέφρασαν ὅλοι οἱ ἄλλοι, ἐξέδωκε καὶ τὸ Β', ὅπου γίνεται λόγος περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐν γένει, περὶ τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν ἐλλείψεων αὐτοῦ, καὶ περὶ τινῶν ἄλλων ἀντικειμένων, προσθεῖς συγχρόνως καὶ τὰς ἐκ Πεκίνου ἐπιστολάς τοῦ Ἀγγλοῦ μεταφραστοῦ, καὶ ὅσας ἄλλας εἰδήσεις ἐπορίσθη περὶ τοῦ συγγράμματος.

Ἀλλὰ πῶθεν ὁ τόσος ζήλος περὶ τὴν διάδοσιν αὐτοῦ; ἦτο ἄρα τὸ μόνον βιβλίον τὸ ὁποῖον ἐράνη τῷ καιρῷ ἐκείνῳ περιέχον ἠθικὰ παραγγέλματα;

Ὡς δὲν ἐφοδούμεθα μήπως ὁ τελευταῖος Ἑλληνικὴ μεταφραστὴς κατακρίνη ἡμᾶς ὡς χέοντας μύρον ἐπὶ φακῇ, ἠθέλομεν ἐκφράσαι τὴν γνώμην ὅτι, τὸ ἀποφθεγματικόν, τὸ παραγγελατικόν, τὸ νευρώδες αὐτὸ τῆς συγγραφῆς, ἡ τέχνη, δι' ἣς συνεχωνεύθησαν ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων εὐαρίθμων τινῶν στίχων ἐννοιαὶ ὑψηλαὶ ἠθικῆς, ἐκρίθη ἐκ τῶν καταλληλοτέρων μέσων δι' ὧν κατεπολεμεῖτο τότε ἡ ἀκμάζουσα ἀκολασία τῆς Βολταίρικῆς σχολῆς.

Παρὰ τὸν λόγον τοῦτον συνέτρεξεν ἴσως καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ καταστῇ κοινὸν ἐν Εὐρώπῃ συγγραμμὰ ἀνῆλθον εἰς τὴν φιλολογίαν τῆς Κίνας, οὗ τινος τὴν ἀνακάλυψιν συνώδευσαν περιστάσεις περίεργοι καὶ μυστηριώδεις.

Ὁ τότε αὐτοκράτωρ τοῦ Οὐρανίου Κράτους, μαθὼν ὅτι μεταξὺ τῶν ἀρχείων τοῦ Μεγάλου Λάμα εὗρίσκοντο χειρόγραφα πολύτιμα καὶ παναρχαῖα, ἐστειλε πρὸς αὐτὸν καθηγητὴν τινα Καότρου τὸ ὄνομα, μετὰ κομπῆς μεγαλοπρεπεστάτης καὶ δώρων πολυτίμων, καὶ δι' αὐτογράφου ἐπιστολῆς καθικέτευσεν νὰ ἐπιτραπῇ αὐτῷ νὰ πέσῃ πρὸς τὴν πόλιν ποδῶν τῆς Αὐτοῦ ὑψηλῆς ἀγιότητος, καὶ νὰ ἐρευνήσῃ τὰ ἀρχεῖα.

Μεταξὺ τῶν ἀνευρεθέντων βιβλίων, σοφώτατον ἐκρίθη τὸ προκείμενον· ἦτο δὲ γεγραμμένον διὰ τῶν χαρακτήρων τῶν ἀρχαίων Βραχμάνων καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, ἐξ ἧς μετεφράσθη εἰς τὴν Σινικὴν. Ὁ ἀνακαλύψας καθηγητὴς, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι σοφοί, δὲν συμφωνοῦσι περὶ τοῦ συγγραφέως· οἱ μὲν εἰκάζουσιν ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Κομφουκίου αὐτοῦ, οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ Λαοκίωνος, καὶ ἄλλοι ὑπὸ τοῦ δεινοῦ περὶ τὰς ἀποκρίσεις καὶ βραχυλόγου γυμνοσοφιστοῦ Δανδάμιος,

ὅστις, κατὰ Πλούταρχον, διελέχθη πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν μέγαν.

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν μεταφράσεων, αἱ μὲν δύο πρῶται, ἀξίαν μόνην ἔχουσι τὴν φιλογένειαν τῶν μεταφραστῶν, αἱ δὲ ἄλλαι δύο εἶναι καὶ εὐληπτοὶ καὶ εὐφραδεῖς.

—0—

ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟῦ ΔΙΚΑΙΟΥ

ὑπὸ Ν. Σαριπόλου.

Δημοσιεύοντες τὴν ἐπομένην πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολὴν τοῦ Κ. Ν. Σαριπόλου, λυπούμεθα διότι ἀντὶ νὰ γράψῃ ὅτι εἶχε νὰ εἴπῃ ὑπὲρ τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ, ἀπῆλθῃ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐπικριτοῦ. Εἰς τὰς πολιτικὰς ἐπικρίσεις τὸ ὄνομα τοῦ λαλοῦντος ἢ τοῦ γράλλοντος ἔχει βεβχίως πολλὴν ἀξίαν, διότι πολλάκις ἐπὶ πολιτικῶν, τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, λεγόμενον ὑπὸ τούτου ἢ ἐκείνου, ἔχει ἢ δὲν ἔχει βαρύτητα· ἀλλ' ἐπὶ τῶν φιλολογικῶν συζητήσεων, τὸ πρόσωπον τοῦ λέγοντος εἶναι, νομίζομεν, ἀδιάφορον· τὰ λεγόμενα εἶναι ὀρθὰ ἢ ὀχι; τοῦτο εἶναι τὸ κύριον ζήτημα.

Πρὸς τοὺς Κυρίους Συντάκτας τῆς Παρθώρας.

Ἐπειδὴ ἐγκρατέστερος ἐμοῦ περὶ τὴν φιλοσοφίαν καὶ πολιτικὴν ἐπιστήμην ἐπιδεικνύεται ὁ ἀνώνυμος ἀρθρογράφος τοῦ ἐν τῷ τελευταίῳ φυλλαδίῳ τῆς Πανδώρας πλήρους χλευασμῶν κατὰ τοῦ συγγράμματός μου ἀρθρου, προσκαλεῖται νὰ δημοσιεύσῃ τὸ ὄνομά του, ὅπως γνωρίσωσι πάντες πρὸς ποῖον μάχομαι, διότι αἰέποτε ἐμίσητα τὸ σκότος καὶ τὸν ἐν σκοτίᾳ πόλεμον. Ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν θέλει πράξῃ τοῦτο βεβαίως, διότι γνωρίζει ὅτι μόνη τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἡ δημοσίευσίς θέλει τὸν καταδικάσει.

Ἄν δὲν ἀπαντῶ σήμερον ἐκτενέστερον, αἴτιον εἶναι, πρῶτον διότι πρὸς διορθώσεις τυπογραφικῶν παροραμάτων, τὰ ὅποια δυστυχῶς ἀνέβalon νὰ σημειώσω μεχρὶς τοῦ καὶ ὁ δεύτερος δημοσιευθῇ τόμος, τί ἄλλο ν' ἀπαντήσω δύναμαι εἰμὴ ὅτι θέλω συντάξῃ ὅσον οἶόν τι ἀκριβὴ αὐτῶν ἐλέγχον εἰς τὸ τέλος τοῦ συγγράμματος; ὁ δεύτερον δὲ πρὸς ἐκεῖνα τὰ χωρία τὰ ὅποια κολοβόνων ἀποσπᾷ τῆς θέσεώς των μετὰ προαίρεσιν νὰ δώσῃ εἰς αὐτὰ ἄλλην ἐννοιαν, παρὰ τὴν ὁποίαν ἐν τῷ σώματι τῆς συγγραφῆς ἔχουσιν, τί ἄλλο δύναμαι ν' ἀπαντήσω εἰμὴ νὰ παραπέμψω εἰς τὰ μέρη τοῦ βιβλίου ἐνθα ἀρμόζουσι, καὶ τὰ ὅποια δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ ὁ ὑπὲρ τὴν κρηπίδα κρίνων με ἐπικριτής;

Τὸ σύγγραμμά μου εἶναι εἰς πολλῶν τὰς χεῖρας, ὡς δὲ μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ, οὕτως οὐδὲ ὁ εἰς καὶ μόνος κατ' ἐμοῦ γράψας φιλόσοφος, ὅστις ἴσως καὶ ἰδίους καὶ καθ' ὑφήγησιν σπουδαίους ἔχει λόγους διὰ νὰ μὲ μισῇ, δὲν θέλει μεταβάλλει οὐδὲ κατασιγάσει τὴν ὑπὲρ ἐμοῦ ἐκφρασθεῖσαν ἤδη εὐμενῇ κρίσιν τῶν δημοσιογράφων, καὶ τῶν συναδελφῶν μου καθηγητῶν, τῶν πολὺ τοῦ κατηγόρου κατα πάντα κρειττόνων. Ἀλλὰ δεδοσθῶ ὅτι καὶ ἐγὼ ὡς ἄνθρωπος ἡμαρτον περὶ τινα, συγγράφων μάλιστα ἐπὶ ὕλης ἐφ' ἧς καὶ αὐτοὶ οἱ δοκιμώτατοι νὰ γράψωσιν ἀπέσχον, ὁ ἀνώνυμος ὁμῶς κατήγορος εἰς βιβλίον ἐκ 538 σελίδων δὲν εὗρεν ἄραγε τί καλὸν νὰ ἐπαινέσῃ, ὅπως καλύψῃ ὁπωσδήποτε τὸ κατ' ἐμοῦ πάθος του, ἢ μόνον τὰ κακὰ

(1) Il Bramino ispirato, Berlino 1752, ἀπερθεῖς ὑφ' ἀδελφῶν τοῦ βασιλέως Φερδινάνδου. Manuel de l'homme utile ou Maximes nécessaires en tous lieux et en tous lieux, Αὐγούστου 1768. Ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐπιγραφῆς συνεξέδθη καὶ νέα Ἰταλικὴ μετάφρασις. Economie de la vie civile, traduction de l'Anglais, par Mme. la Comtesse de Rivarol, κτλ. κτλ.